

1. UVOD

Postojeći (naslijeđeni) koncept vaspitno-obrazovnog sistema kod nas u Republici Srpskoj, i pored niza preduzetih reformskih poduhvata, oštro je kritikovan zbog brojnih slabosti i nedostataka, dodatno opterećen novom ulogom koju mu društvo povjerava u ovom vremenu brzih, tranzicionih promjena. Razvoj informacionih i komunikacionih tehnologija postavljaju temelje tranzicije iz industrijskog u informaciono društvo, u kome će znanje, kompetencije i inovacije zauzeti centralnu poziciju.

Značaj IT (Informacionih tehnologija) postaje sve veći u svim sferama ljudske djelatnosti. Činjenica da su Ujedinjene nacije 2003. godine razvoj informacionih i komunikacionih tehnologija uvrstile među osam razvojnih ciljeva za unapređenje životnog standarda svih ljudi na planeti potvrđuje značaj koje one imaju za razvoj društva i pojedinca. Postoji realna opasnost da će se svijet u budućnosti dijeliti na one koji nemaju i ne koriste informacionu tehnologiju i koji su nerazvijeni i socijalno ugroženi i one, koji će, zbog korišćenja ove tehnologije i njenih resursa, biti još bogatiji i razvijeniji. Ovo vrijedi za čitava društva, kao i za pojedince.

Informaciona i komunikaciona tehnologija u obrazovanju mora postati vodećom idejom o unapređivanju obrazovnih procesa koncentrišući se oko nekoliko temeljnih područja: inoviranja globalnih ciljeva vaspitanja i obrazovanja, inoviranja strategija nastave i učenja, te pripremanja inicijalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja nastavnika kao strukturnih komponenti njihovog profesionalnog razvoja. Struktura problema je složenija nego što se čini na prvi pogled. Opremanje škola novim generacijama tehničkih sistema ne rješava osnovna pitanja savremenog obrazovanja, odnosno, tehnički progres ne obezbjeđuje, po automatizmu, pedagoški progres, jer vaspitanje, obrazovanje, nastava, učenje, kao pedagoške kategorije podliježu zakonitostima pedagoške nauke.

Dosadašnja tradicionalna nastava u kojoj je dominirao frontalni oblik rada sa izraženom predavačkom funkcijom, nije ostavljao dovoljno vremena za samostalne aktivnosti učenika u funkciji kvalitetnijeg učenja. Posljednjih desetak godina intenzivno se razvijaju i usavršavaju nastavna sredstva, metode i oblici rada koji podižu efikasnost i efektivnost nastavnog procesa. Multimedijalni programi kreirani za personalne računare nude nam mogućnost kreiranja elektronskih udžbenika sa tekstom, slikom, zvučnim animacijama i filmovima tako da učenici mogu samostalno da napreduju u ovladavanju nastavnih sadržaja. Interaktivnost i kvalitet prezentovanih materijala uz korištenje multimedije i hiper teksta daje znatno bogatije sadržaje. Razvoj telekomunikacione tehnologije i masovnije korišćenje Interneta omogućili su interaktivno učenje na daljinu bazirano na sistemskom pristupu uz korištenje multimedijalnih elektronskih izvora informacija. Informaciono-komunikaciona obrazovna tehnologija kao proizvod i sinteza razvoja kompjuterske i telekomunikacione tehnologije može se koristiti u obrazovnom procesu na veliki broj načina i u različitim modalitetima, omogućavajući primjenu raznovrsnih pedagoških strategija i metoda u realizaciji nastavnog procesa i procesa učenja.

Korištenjem nove tehnologije obrazovanje postaje dostupnije širem krugu ljudi zainteresovanih za permanentno usavršavanje u svojoj djelatnosti. Klasične učionice i oblici rada se ne izbacuju nego se dodaje nova tehnologija koja integriše pozitivne elemente tradicionalne tehnologije mjenjajući položaj učenika i nastavnika u namjeri da se poveća aktivno učešće učenika i stalno praćenje njegovog napredovanja. Opremanje škola savremenim didaktičkim medijima i izbor onih medija koji se u procesu nastave pokazuju kao najefikasniji, njihova adekvatna pedagoško-metodička primjena u svim vidovima nastave i svim oblicima nastavnog rada, doprinosi motivaciji učenika u toku sticanja znanja, podstiče njihovu pažnju na suštinu određenih sadržaja, pomaže im u sticanju trajnih znanja i primjenu znanja u svakodnevnom životu. Zbog toga sve zemlje svijeta imaju ili žele da imaju standarde didaktičkih medija za osnovne i srednje škole i visokoškolske institucije.

Imperativ naučno-tehnološke revolucije i informacione ere je da savremenim obrazovanjem, čovjeka osposobi da shvati i usvoji naučna dostignuća, da na njima razvija i obogaćuje svoju ličnost, da se njime koristi u procesu kreiranja novih saznanja, unapređenja proizvodnje, kvaliteta društvenog života i stvaranja uslova za potvrđivanje vlastite ličnosti. U posljednje vrijeme posebna pažnja se poklanja primjeni satelitske i kablovske televizije u nastavi i obrazovanju uopšte, zatim multimedijalnih sistema, računara, Interneta, multimedijalnih obrazovnih softvera i slično, koji omogućuju podizanje nivoa i kvaliteta cjelokupnog obrazovnog sistema. Mnoga istraživanja pokazuju da primjena multimedija u nastavi omogućuje motivaciju i onih učenika kod kojih su se sve druge metode pokazale bezuspješnim, ili manje uspješnim. Vrednovanje rezultata koji se postižu u nastavnom procesu podstiče osavremenjavanje i unapređivanje nastavnih sadržaja, obogaćivanje i kompletiranje metoda za prenošenje i usvajanje znanja, proširivanje i korišćenje sve novijih nastavnih sredstava i medija i sl.

Za uspješnu integraciju računarske tehnologije u nastavu, hardver i softver nisu problem. Učenici su obično oduševljeni i prihvataju da uče iz elektronskog nastavnog materijala. Pod pretpostavkom da su izabrani odgovarajući softver i hardver, uspjeh ove tehnologije zavisi od toga kako je implementirana. U našim obrazovnim ustanovama, još uvijek se nedovoljno koriste Internet i obrazovni računarski softveri, što zbog loše ili neadekvatne hardverske platforme, što zbog relativno malog broja ovakvih softvera na našem tržištu.